

Plant u bomen voor uw kinderen?

Kwaliteit en keuring van plantmateriaal

De sprietten in de doorsnee nieuwbouwwijk staan in geen verhouding tot de groene oase van de verkoopbrochure.

De stedelijke ruimte verandert in een zeer hoog tempo. Onderhoud van (ondergrondse) infrastructuur en herinrichting als gevolg van innovaties en nieuwe eisen maken dat we blij mogen zijn met twintig jaar rust op een groeiplaats. Ook andere stressfactoren zoals snoeien, milieuproblemen en aanrijdingen verkorten de levensduur van bomen, of verstoren op z'n minst het groeiritme van de boom. Veel bomen halen dan ook niet het volwassen stadium.

Geduld lijkt een ouderwets begrip te worden. Voor een nieuwbouwwijk geldt bijvoorbeeld dat de werkelijkheid vanaf het eerste moment overeen moet komen met het plaatje. We kunnen de mensen enig gebrek aan fantasie toedelen. Feit blijft dat de sprietten in geen verhouding staan tot de groene oase van de verkoopbrochure.

Mag het een maatje meer zijn?

Boomkwekers volgen de markt goed en hebben gelukkig al lang de nieuwe trend opgepakt. Er zijn zwaardere plantmaten gewenst. Vanwege de vooruitziende blik van de teeltsector komt er dan ook steeds meer aanbod van groot plantmateriaal beschikbaar. Het betreft zowel meer sortiment als ook de hoeveelheden per soort/variëteit/maat.

Dus denk een beetje egoïstisch, gun uzelf en daarmee uw omgeving het genot van grote bomen. Er gelden tal van argumenten om deze aankoop te verantwoorden. Ik kies voor grote bomen omdat:

1. de ruimtelijke kwaliteit verhogen: de verticale groenstructuur is direct in balans met de bebouwing.
2. Ze de leefkwaliteit verbeteren: er is sprake van meer kroonvolume, dus meer effect op temperatuur, windstromen, stofafvang en opvang schadelijke gassen.

De klassiekers zoals 'boompje groot, plantertje dood' en 'bomen planten we voor onze kinderen', wie kent ze niet? Beide gezegden maken duidelijk dat geduld een belangrijke eigenschap is van een boombeheerder. Er zit nu eenmaal een lange ontwikkeltijd tussen het moment van aanplant en het gewenste eindbeeld van een straatboom. Is dat lange wachten echter nog wel van deze tijd?

Auteur Ronny Sprong

3. Ze de economische meerwaarde van de private eigendommen verhogen. Dit resulteert in hogere WOZ-opbrengsten en extra inkomsten uit overdrachtsbelasting.

Het prijskaartje?

Waarschijnlijk gaat u het niet redden met bovenstaande argumenten. Ze zijn te vaag en in het verleden behaalde rendementen bieden geen garantie.... De inkoper is genadeloos en meldt: veel te hoge kosten. Bij de inrichting van de openbare ruimte vormt beplanting nog veelal een sluitpost.

Evenals bij de aankoop van vastgoed moet je het aankopen van een boom dan ook niet als kostenpost benaderen, maar als investering. Bij boomtaxaties wordt er al uitgegaan van dit principe. De investering bestaat uit de aankoop, plantplaatsinrichting en het begeleiden van de boom richting eindbeeld (volwassen boom). Door

ouder plantmateriaal toe te passen bereikt de boom sneller de volwassen fase. Het resultaat is een langere periode dat de straatboom optimaal zijn functies vervult. En dat willen we toch allemaal?

Welk resultaat wenst u?

Inmiddels bent u overtuigd van het investeren in groot plantmateriaal. Voordat u echter tot aankoop overgaat, is het goed stil te staan bij het gewenste resultaat in de volle breedte. Welk eindbeeld geldt er voor de straatboom en de standplaats? Een vooruitziende blik is vereist:

4. Status-/kwaliteitsstempel: is de boom een monumentaal of waardevol exemplaar?
5. Habitus: uniforme rij, vormbomen ter accentuering van het historische marktplein of juist een solitaire grillige meerstam die mooi in de zichtlijn past op de rotonde?

Bij het vertalen van uw ambitie naar een concreet eindbeeld wordt u 'geholpen' door de heersende randvoorwaarden op de standplaats:

- 1 Welke ruimte is er beschikbaar voor de boom?
- 2 Ondergronds: waar liggen kabels en leidingen, wat is de grondwaterstand, etc. ?
- 3 Bovengronds: wat zijn de obstakelvrije zones op verschillende gebruiksniveaus (maaiveld, stamzone en kroonzone) o.a. nabij gebouwen en zichthoeken van wegen)?
- 4 Gelden er eisen ten aanzien van de 'Sierwaarde'

- Inheemse soort of exoot
- Bladkleur en bladvorm
- Vruchten mogelijk en gewenst
- Herfstkleur
- Ziektes en resistentie, overlast (o.a. luis)

Is alles duidelijk? Pas dan is de basis gelegd voor een weloverwogen aankoop en aanplant.

Bestel maar....

Kwaliteit van plantmateriaal, het blijft lastig. Bomen zijn nu eenmaal levende organismen met een bepaalde natuurlijke variatie. De levensjaren op de kwekerij vormen echter de basis voor het succes van de boom op de eindbestemming. De teler/leverancier kan kwaliteit leveren dus u zult duidelijk moeten maken dat u kwaliteit wilt en vooral welke kwaliteit u wilt. Een duidelijke bestelling voorkomt veel discussies achteraf.

Stem de grondslag van de teelt af op de plantlocatie (klei of zand) en bepaal op basis daarvan de teler(s) waar u het verzoek om prijsopgave naar toe stuurt. Specificeer uw verzoek concreet en compleet (zie tekstblok).

Leveren

Traditioneel is maart tot en met mei het plantseizoen en dus de periode waarin geleverd wordt. Het is een hectische tijd. Duidelijkheid en eenduidigheid dragen dan ook bij aan een efficiënt leverproces. De Handelsvoorwaarden voor de Boomkwekerij (HBN 2008) vormen daarvoor een goede standaard. Wilt u volgens deze voorwaarden zaken doen, vermeld dat op de bestelling. Wilt u op bepaalde onderdelen van de HBN afwijken? Vermeld dat dan eveneens (bv. levering in november). Besteed tevens aandacht aan de locatie waar het plantmateriaal geleverd moet worden.

Keuren

Indien u uitgaat van de HBN 2008 heeft u als

koper vier dagen de tijd de levering te keuren en te reclameren indien u niet akkoord gaat. Dit is een kort tijdsbestek voor een zeer essentiële stap. De eerste actie is de vergelijking van de levering met de bestelling.

Tevens gelden er kwaliteitskenmerken waaraan geleverd plantmateriaal dient te voldoen. IPC Groene Ruimte geeft het zakboekje 'Kwaliteit en keuring van plantmateriaal' uit. In dit boekje zijn de belangrijkste beoordelingscriteria opgenomen. Bijvoorbeeld de kroon van een hoogstam laanboom dient minstens uit vier gesteltakken te bestaan die niet ouder zijn dan drie jaar. En de wortels en aarde in een kluit dienen één geheel te vormen.

Indien u (een deel van) de levering niet accepteert, dient u dit goed onderbouwd te melden bij de leverancier (reclameren). Hiervoor kunt u via de website www.ipcgroen.nl keuringsformulieren downloaden (staan bij de beschrijving van het boekje).

Planten

In de meeste gevallen zal het geleverde plantmateriaal nog enige tijd opgeslagen worden op bijvoorbeeld een kuilplaats. Elke verplaatsing van plantmateriaal resulteert in een afname van de kwaliteit. Beperk de tijdelijke opslag en de verplaatsingen dan ook zoveel mogelijk. Het plantwerk alsmede de voorbereiding van de plantplaats vergt de nodige aandacht. Daar kun je een heel artikel aan wijden. Voor dit artikel stopt het echter hier.

Dat u veel plezier mag beleven aan uw grote boom als wezenlijke bijdrage aan de groene ruimte.

Ronny Sprong, senior adviseur IPC Groene Ruimte: "De teler/leverancier kan kwaliteit leveren dus u zult duidelijk moeten maken dat u kwaliteit wilt en vooral welke kwaliteit u wilt. Een duidelijke bestelling voorkomt veel discussies achteraf."